

YLIKOMISARIO BANKS -sarja

PETER ROBINSON

Maan poveen

WSOY

Peter Robinson

MAAN POVEEN

SUOMENTANUT ULLA SELKÄLÄ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Säkeet Christina Rossettin runoista *Laulu* ja *Muista*, suom. Alice Martin.

Säe Shakespearen näytelmästä *Mitta mitasta*, suom. Tiina Ohinmaa.

Säe Shakespearen näytelmästä *Kuningas Lear*, suom. Matti Rossi.

Säe Andrew Marvellin runosta *Aralle rakastetulle*, suom. Aale Tynni.

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS
SLEEPING IN THE GROUND

© EASTVALE ENTERPRISES INC. 2017
SUOMENKIELINEN LAITOS © ULLA SELKÄLÄ JA WSOY 2022

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

ISBN 978-951-0-45541-8

PAINETTU EU:SSA

Omistettu isäni muistolle
Clifford Robinson
31. joulukuuta 1923–27. toukokuuta 2016

*Ja minulle, vaikka jo aika siirsi,
kuten aina on ollut sen hengetön työ,
pois aineen, säilyi tuo utuhahmo,
joka väikkyy ahteella niin kuin kerran
sen näki yö.*

*Minä katson ja katson: se haihtuu, se haihtuu,
läpi sateen taakseni katselen
sitä viimeistä kertaa: sillä hiekkani vaipuu
ja entisen rakkauteni maille
en palaja, en.*

THOMAS HARDY: BOTEREL-LINNAN LUONA
SUOM. AALE TYNNI

*He kaikki ovat valon maailmassa!
Vain minä täällä enää viipyilen;
muistossaan kirkkaassa ja ihanassa
on lohtu surullisen sydämen.*

HENRY VAUGHAN: SILEX SCINTILLANS, PART II
SUOM. ALICE MARTIN

1

Tapahtuma olisi näyttänyt kauniilta, jos siitä olisi tehty elokuvan kohtaus. Ohjaaja olisi loihtinut väkivallan tyylikkääksi koreografiaksi, hidastetuksi ja äänettömäksi kuvien virraksi. Sen alussa näemme hääseurueen ehkä tunteksimassa pittoreskin maaseutukirkon edessä, kunnes kamera zoomaa veritahraan joka puhkeaa kuin ruusu morsiamen valkoiseen hääpukuun. Hän kohottaa katseensa hämmästyneenä ja leijailee seesteisesti maahan käsien hitaasti haroessa ilmaa. Hääkimppu irttaa hänen otteestaan, kohoo vaaleanpunaisen ja purppuran värisenä korkealle sinistä taivasta vasten ja putoaa sievän morsiusneidon käsiin. Ja sitten morsiusneidon pää räjähtää. Veririhmat kiemurtelevat ilmassa niin kuin mustepisarot vedessä.

Mutta Terry Gilchristin silmin nähtynä – ja hän oli paikalla – tapahtuma oli pelkästään brutaali, yhtä nopea kuin raakakin. Kirkonkellojen yli kuului kova pamaus, jota seurasi vaikea tömähdys, ja morsiamen rintaan levisi veritahra. Hänen ruumiinsa taipui kaarelle, kiepsahti puoliksi ympäri ja lyyhistyi maahan veriseksi sifonki- ja pitsimetyksi, suu avautuneena kirkaisuun joka oli juutunut kurkkuun ikuisiksi ajoiksi. Toinen pamaus, ja sulhanen kaatui nuorikkonsa viereen. Pelästynyt lapsi takertui tiukasti äitinsä jalkoihin. Morsiusneidot puristivat kimppujaan silmät kauhusta selällään. Kolmas luoti iskeytyi kasoon, joka kaatui morsiamen ja sulhasen viereen puolet kasvoistaan pois ammuttuna. Miehet

harmaissa liituroitapuvuissaan ja hankalia korkokenkiä käyttävät naiset leveälierisissä hatuissaan ryntäilivät paniikissa ja törmäilivät toisiinsa. Yksi luodeista kimpautti vanhan hautakiven reunasta sirun valokuvaajan silmään. Häävieras kaatui reittään pidellen. Nopeimmin tilanteeseen reagoinut ehti kirkon ovelle samaan aikaan kun seuraava luoti jysähti sen satoja vuosia vanhaan puuhun. Jonkun onnistui vetää painava ovi auki, ja kaikki yrittivät rynniä sisään yhtä aikaa. Oviaukko ruuhkautui, ja jälleen yksi morsiusneito taipui kaarelle ja valahti maahan laajeneva veritahra selässään. Hänen ruumiinsa tallaantui jalkoihin, kun muut yrittivät päästä hänen ylitseen sisälle turvaan.

Kaikki oli ohi alle minuutissa.

Terry Gilchrist toimi niin nopeasti kuin pystyi. Äkillinen väkivalta ja kuolema olivat hänelle sinänsä tuttuja asioita. Hän oli ollut ennenkin tulituksen kohteena, mutta tällaiseen ei mikään ollut häntä valmistanut. Järkytyksen keskelläkin hänen sotilaan vaitonsa otti vallan. Hän vilkaisi kukkulalle päin, mistä arveli laukausten tulleen, ja näki tumman hahmon juoksevan heinikköisen kukkulanlaen yli ja katoavan alas rinnettä.

Terry laski sen varaan, että hyökkäys oli ohi eikä ampujia ollut enempää, kun hän yritti ohjata viimeisiä lamaantuneita häävieraita sisälle suojaan. Samalla hän etsi epätoivoisesti katseellaan Winsomea. Laukauksia ei enää kuulunut. Kirkonkellotkin lakkasivat pauhaamasta. Yksi toisensa jälkeen, kuin arkaillen, linnut alkoivat jälleen laulaa.

Terry seisoj yksin kirkkaassa joulukuun auringossa ja soitti paikalle poliisin ja ambulanssin. Joku haavoittuneista valitti tuskisnaan. Läheistä hautakiveä vasten istua retkotti itkevä morsiusneito kädet painettuna veriselle vatsalleen, syli märkyyttään kiiltäen. Terry ei ollut koulutukseltaan lääkintämies, mutta hän oli suorittanut armeijassa ensiapukurssin, ja niinpä hän kiersi uhrin luota toiselle katsomassa, voisiko auttaa ketään ennen ambulanssien tuloa. Hänen ystävänsä Beniä, joka oli sulhanen, oli ammuttu

vatsan yläpuolelle, suunnilleen maksan paikkeille. Ben oli yhä elossa mutta hädin tuskin tajuissaan, ja Terry saattoi vain repiä hänen verisestä paidastaan kaistaleen ja laittaa hänet painamaan myttyä haavaa vasten. Terryn silmiin tulvahtivat kyynleet kun hän katsoi kuollutta morsianta. Hän kumartui koskettamaan yhä lämmintä poskea ja sulki tuijottavat silmät. Hänestä tuntui, että hän näki vain ruumiita hujan hajan hautojen keskellä. Sitten hän kääntyi ja meni sisään kirkkoon etsimään Winsomea.

Huonolaatuisista stereoista soi David Bowien »Starman» kun Banks poistui muiden edellä krematoriosta. Hän kiirehti sorapintaista ajotietä rautaportille, poispäin seurueista joita alkoi kerääntyä pihalle hänen taakseen.

»Tämä kappale teki hänet aina iloiseksi», joku kuului sanovan nyhykyttäen. Lyhyessä muistotilaisuudessa yksi vainajan ystäväistä oli lausunut Christina Rossettin runon: »Kun olen kuollut, rakain, / ei surulauluja...». »Starmania» ei parhaalla tahdollakaan voinut kutsua surulauluksi, mutta silti se sai saattoväen kyyneliin. Ja toki David Bowiekin oli jo kuollut.

Banks käveli nopeasti. Hän ei halunnut jäädä jauhamaan tyhjämpäiväisyyksiä kuolemasta ja menetyksestä tuntemattomien kanssa. Hän oli nähnyt eturivissä itkeneet surijat: kaksi nuorta pariskuntaa, luultavasti tyttäret tai miniät pienten lastensa kera – varmaankin kuolleen naisen lastenlasten. Hän oli tunnistanut tämän vanhemmat, pyörätuolissa istuvan isän, jonka pää oli nyökkinyt ja käsi vavahdellut. Muut olivat varmaan ystäviä, työkavereita, siskon- ja veljenlapsia. Muistopuheessa oli mainittu vainajan väsymätön työ Lääkärit ilman rajoja -järjestössä, joten senkin edustajia oli varmasti paikalla.

Banksista tämä kuolema kuului *hänelle*, eikä hän halunnut jakaa sitä muiden kanssa. Hän halusi pitää menetyksen itsellään, sulkea sisimpäänsä jos mahdollista, antaa surun muuttua osaksi itseään ja sitä toista surua jonka oli kokenut kauan sitten.

Hänen tilaamansa taksi odotti jo tien toisella puolella. Banks pujahti takapenkille ja pyysi kuljettajaa ajamaan rautatieasemalle. Lyhyt matka kului hiljaisuuden vallitessa. Kun hän kävi tarkistamassa juna-aikataulun aseman sisäänkäynnin luona, hän näki, että seuraavaan junaan oli aikaa melkein tunti. Hän palasi kadulle ja tiiraili ympärilleen. Vasemmalla oli Waitrose-supermarket, missä olisi kahvio, mutta siitä ei ollut paljon iloa. Nyt ei tehnyt mieli kahvia eikä teetä. Great Northern -hotelli miltei suoraan vastapäätä houkutteli paljon enemmän. Kolmikerroksisen tiilirakennuksen julkisivunpuoleisessa pohjakerroksessa oli valkoisia stukkoristeita, ja oven viereen pystytettyyn liitutauluun oli listattu päivän tarjoukset. Banks ylitti kadun, käveli sisään vastaanottotiskiä kohti ja näki baarin vasemmalla. Hän ei yleensä nauttinut alkoholia vähän yhdentoista jälkeen aamulla, mutta näin hautajaisten jälkeen hän tunsu tarvitsevansa jotain vahvistusta. Oikealla kuului olevan jokin tilaisuus meneillään. Joku piti siellä puhetta, jonka naurunremahdukset välillä katkaisivat.

Baari oli lähes tyhjä. Sievän ruskeatukkaisen tarjoilijan lisäksi ainoastaan yksi vanhempi pariskunta siemaili pöydässä valkoviiiniä. Huoneen perällä olevasta isosta televisiosta tuli rugbyottelu. Banks istuutui baarituolille katsoakseen peliä sen aikaa kun nauttisi juomansa. Hän aikoi ensin tilata tuopin mutta päättikin siten ottaa viiniä. Vähemmän nestettä. Edessä oli kahden tunnin junamatka, ja junien vessat olivat terveydelle vaarallisia paikkoja, täynnä märkää paperia ja roiskeita joka puolella. Hanatkaan eivät juuri koskaan toimineet, vaan ei sillä ollut merkitystä, koska kaikki paperipyyhkeet lojuivat pitkin lattiaa.

Tarjoilija hymyili Banksille, kun tämä asettui tuoliin ja tilasi ison lasin shirazia. Banks ei ollut rugbyhullu eikä hänellä ollut hajuakaan ketkä pelasivat, mutta hän katsoi ihan mielellään ottelun silloin tällöin. Hän oli pelannut kouluaikoinaan rugbya ja tullut vieläpä valituksi pelinrakentajaksi koulun joukkueeseen, koska oli ollut jäntevä, vikkeli ja kohtalaisen nopea. Sekään ei ollut

estänyt jotakuta kaapinkokoista vastustajaa välillä litistämästä häntä alleen. Hän oli pelannut kerran viikossa normaalilla pelitunnilla ja lauantaiamuaisin koulun joukkueessa, säällä kuin säällä. Välillä roiskittiin mudassa, sitten liukasteltiin jäisellä kentällä.

Tuntui oudolta olla vanhassa kotikaupungissa käymättä tapaa-
massa vanhempia, mutta nämä olivat myyneet Banksin lapsuudenkodin ja muuttaneet yksityiseen palvelutaloon Durhamin liepeille, jotta asuisivat lähempänä Banksia ja Newcastlessa asuvaa pojantytärtään Tracya. He olivat jo reilusti yli kahdeksankymmenen ja yhä kohtalaisen hyväkuntoisia, mutta heikkenemään päin. Isä-Banks oli sanonut ennen muuttoa, että heidän matkustelunsa oli matkusteltu; hän kärsi sydänvaivoista ja hänellä oli ollut lievä infarkti vain muutamaa kuukautta aiemmin. Suurin osa heidän naapureistaan ja ystävistään oli lisäksi joko kuollut tai muuttanut pois, joten mikään ei pidätellyt heitä enää alueella. Toisin olisi ollut vielä muutama vuosi sitten, jolloin lähtö olisi tuntunut siltä kuin sydäntä revittäisiin irti rinnasta. Banksin veljen Royn jättämän perinnön ansiosta vanhemmilla oli varaa hyvään hoivaan kauniisti kunnostetussa viktoriaanisessa kartanossa, josta avautui miellyttävä näkymä Wearjoelle. He saivat yhä elää itsenäisesti. Kaksiossa oli iso hyvinvarustettu keittiö, ja Banksin äiti valmisti edelleen itse pariskunnan ateriat. He saivat tulla ja mennä oman mielensä mukaan, ja talossa oli kaiken varalta aina paikalla päivystävä sairaanhoitaja. Banksin vanhemmilla oli mielestään kaikki mitä ihminen tarvitsee ja he vaikuttivat tyytyväisiltä, joskin isä valitti, että osa muista asukkaista oli joko liian herraskaisia tai liian höperöitä hänen makuunsa. Hän ei liioin ollut mikään »ryhmäytyjä», joten hän ei ilmoittautunut visailu- ja lauluiltoihin tai jumpparyhmiin. Banksin äiti sen sijaan tuli mainiosti toimeen hienomman väen kanssa, mutta hän olikin aina pyrkinyt parempiin piireihin.

Samassa baaritiskin eteen pelmahti pieni seurue käytävän toisella puolella meneillään olevasta tilaisuudesta. Hääväkeä,

Banks tuumi nähdessään naisten kermakakkua muistuttavat norsunluunvalkoiset tai persikansävyiset satiinimekot ja herrojen huonosti istuvat smokit napinläpikukkineen. Morsiuspari seisoi ryhmän keskellä. Joku tilasi tuopit ja gin tonicit koko porukalle. Yhdellä miehellä oli korviaraastavan kova ääni, ja totta kai juuri hän puhui eniten. Morsiamen nauru kuulosti hevosen hirtunnalta. Kovaääninen mies kertoi rивon vitsin, ja kaikki nauroivat kippurassa. Joku toinen heitti pilan sulhasen anopista, ja taas kaikki räjähtivät nauruun, varsinkin anoppi itse, joka näytti olevan jo iloisesti tuiskeessa. Banksin onneksi tauko oli lyhyt. Seurue tyhjensi lasinsa nopeasti ja suuntasi takaisin häävastaanotolle. Tarjoilija vilkaisi Banksiin ja irvisti.

Banks hörppi viiniä ja huomasi, että lasi oli melkein tyhjä. Hän katsoi kelloa ja arveli hyvin ehtivänsä juoda vielä toisen, joten hän pyysi täyttämään lasinsa. Hän otti aimo kulauksen shirazia, ja vaikka hänen katseensa oli kohdistunut rugbyotteluun, hän ei olisi väittänyt varsinaisesti seuraavansa sitä. Hän muisteli niitä kaukaisia lauantaiaamuja 60-luvun lopulla, jolloin hänelle oli vielä merkinnyt sen verran paljon olla yksi jätkistä, että hän oli juossut ympäri kenttää hirveässä säässä viikko toisensa perään, vaarana käden murtuminen, rustovauriot ja märän rugbypallon isku haaroväliin. Paitsi ettei se nyt oikeasti ollut niin kamaa, hän tuumi. Pelin jälkeen pääsi kuumaan suihkuun, ja useimpina lauantai-iltapäivinä hän oli mennyt kaupunkiin levyostoksille Daven, Grahamin, Steven ja Paulin kanssa. Kaikki olivat jo kuolleet, paitsi Dave. Torikojussa oli myyty käytettyjä vinylisinglejä, Banks muisteli, mutta levyt oli kierrätetty jukebokseista ja niiden keskellä oli ollut iso reikä, minkä takia niitä varten oli pitänyt ostaa heppoisia muovisia keskiöitä, joista ei aina ollut apua. Levyt olivat usein myös naarmuuntuneita ja neula tuppasi hyppimään. *Caveat emptor* -periaatteen mukaan riski kuului ostajalle. Torilla oli ollut myös käytettyjen kirjojen koju, josta hän oli metsästänyt vanhoja räikeäkantisia Pyhimys-, Toff- ja James Bond -pokkareita.

Mutta parasta lauantaissa olivat olleet illat. Silloin hän oli yleensä mennyt elokuviin Emilyn – Emily Hargreavesin – kanssa, ensirakkautensa jonka hän oli nähnyt tänään liukuvan arkussa krematorion uuniin.

»Ei sitä jatkuisi kauan», Ray Cabbot sanoi. »Viikon verran korkeintaan. Siihen asti vain kun löydän sopivan talon.»

Annie Cabbot laski veitsen ja haarukan sivuun. »En oikein tiedä», hän sanoi. »Kun minulla on niin surkean vähän tilaa.»

»Lupaen etten olisi tiellä. En häiritsisi yksityiselämääsi.»

Annie nauroi. »Mitä ihmeen yksityiselämää? Ei minulla taida pahemmin sellaista olla. Enkä minä nyt sillä...» Tosiasiassa hän kyllä oli pikkuisen huolissaan siitä, miten kylävieras vaikuttaisi hänen ja kreivikunnan poliisin päämajassa rikoskomisariona työskentelevän Nick Flemingin suhteeseen. Heidän juttunsa oli kohdallaisen tuore, ja sitä oli edeltänyt pitkä hiljainen kausi romanssirintamalla. Näistä asioista hän ei kuitenkaan isälleen kertoisi. »Mikä kommuunissa on vikana?»

»Ei mikään. Tuntuu vain että alan olla liian vanha siihen touhuun. Niiden nuorten vouhottajien joukkoon.» Ray virnisti. »Kukaan ei enää maalaa tai tee veistoksia. Kaikki on pelkkää konseptia ja asennetta. Nykyään voisi marssia galleriaan, kusaista lattialle ja väittää sitä taideteokseksi. Seuraavaksi aletaan hitto varmaan vaatia sorvia tai 3D-tulostinta installaatioiden tekemistä varten. Kyllä se niin on, että minun on aika muuttua.»

»Ja sinä kun olit niin boheemi ja kokeileva. Onko sinusta tulossa konservatiivinen vanhoilla päivilläsi?»

Ray Cabbot tuhahti. »Johonkin se raja on vedettävä.»

»Et kai sinä ole pulassa?»

»Miten niin pulassa? En tietenkään.»

»Tämä vain tuli niin puun takaa.»

»Usko pois, olen miettinyt tänne muuttoa jo hyvän aikaa.»

»Sitä paitsi», Annie lisäsi siemaistuaan olutta, »et sinä ole

vanha.» Hänen mielestään Ray näytti huomattavasti nuoremalta kuin seitsemänkymmentä ja risat.

»Kiitos kohteliaisuudesta.» Ray haraisi hiuksiaan. Ne olivat hopeanharmaat, samanväriset kuin hänen risupartansa, mutta niitä oli yhä tarpeeksi, jotta niistä sai poninhännän. »Ehkä olen vain väsynyt.»

»Mutta miksi Yorkshireen? Olet aina asunut Cornwallissa. Se on kotisi.»

»Tiedän, mutta... sinä olet täällä.»

»Älä ala pehmoilla, isä.» Annie sanoi Rayta harvoin isäksi. Hänelle oli tullut tavaksi kutsua isäänsä etunimeltä jo pikkutytönä, kun hänen äitinsä oli kuollut, ja Ray oli näyttänyt pitävän siitä. Sellainen epäsovinnaisuus oli sopinut St Ivesin ulkopuolella sijaitsevan taiteilijakommuunin boheemiin ilmapiiriin.

»Mutta näin se on, Annie. Minulla ei ole mitään muuta kuin sinut. Vain sinä olet jäljellä... Älä huoli, kaikki on silti hyvin. Olen terve ja hyväkuntoinen. Ei ole syöpää tai muuta sellaista, ei mitään fyysisistä vikaa. En muuta tänne siksi, että voisin tehdä sinusta omaishoitajani, jos sinä sitä pelkää.»

»En pelkää. Eikä minusta saisi hyvää hoitsua tekemälläkään.»

»Eikö ole hoivaviettiä?»

Annie virnisti. »Ei ole. Tai ainakin minua on siitä moitittu.» Hän tarttui haarukkaan ja otti salaattia. He olivat lounaalla Black Swanissa, hänen asuinkylänsä Harksiden pienessä rauhallisessa pubissa, jossa oli kalkkimaalattu hirsinen julkisivu. Annie ei syönyt siellä usein, mutta hänen täytyi myöntää, että avokadoa, kiinoa ja terttutomaatteja sisältävä salaatti oli asteen verran tavallista parempaa. Swanin hanaoluisiin kuuluva Down-bitter ei tosin sopinut hyvin yhteen sen kanssa, mutta sen hän kesti.

»Milloin sinä sitten haluaisit aloittaa talon etsinnän?» hän kysyi.

»Niin pian kuin mahdollista. Heti.»

Annie laski haarukkansa. »Tarkoitatko... nyt? Tänään?»

»Sitähän 'heti' yleensä tarkoittaa. Ehkä en kuitenkaan vielä tänään, mutta viikonlopun jälkeen. Heti maanantaina. Miksi niin? On siinä joku ongelma?»

»Ei suinkaan. Sitä vain, ettei pieni varoituksen sana olisi ollut pahitteeksi. Luulin että tämä oli vasta alustava käynti. Eräänlainen tunnusteluretki. Eikö sinun pidä mennä takaisin sulkemaan vesi ja pakkaamaan laukku ja muuta?»

»Anteeksi, kulta. Kaikki on hoidettu. Ainakin siihen asti kun löydän uuden kodin.»

»Ei kai tässä sitten enää mitään mahda. Entä maalaukset?»

»Zelda huolehtii niistä. Luotan häneen.»

»Zelda?»

»Pitkä stoori. Se siis sopii sinulle? Että voin jäädä?»

»Totta kai voit. Ei kai tuota tarvitse edes kysyä.» Annie ei voinut mitenkään käännyttää Rayta pois. Isäänsä. Joka oli kasvattanut hänet, ollut tukena aina – tai no melkein aina –, rakastanut häntä ja huolehtinut hänestä, vaikka ei ollutkaan tehnyt sen vuoksi juuri-kaan henkilökohtaisia uhrauksia. Ensinnäkään Ray ei ollut muuttanut elämäntyyliään, mikä oli tehnyt Annien lapsuudesta vähintäänkin mielenkiintoisen.

Mutta hänen talonsa oli onnettoman pieni ja seinät kuin paperia. Se tietäisi loppua yhteisille öille Nickin kanssa siihen asti kun... tjaa, ties miten kauan Raylta kestäisi löytää sopiva talo Yorkshirestä. Taiteilijahan tarvitsi ateljeen, jossa olisi oikeanlainen valo ja mielellään kaunis, laaja maisemanäkymä. Ray osasi olla nirso, vaativa ja vaikea miellytettävä huolimatta näennäisen rennosta elämänasenteestaan. Hänellä oli korkeat vaatimukset, ja se tulisi kalliiksi. Toisaalta Annie tiesi myös, ettei hänen isänsä ollut köyhä nälkätaiteilija. Ray Cabbotin maisemamaalaukset ja muotokuvatkin tekivät kauppansa Cornwallissa turistikauden aikaan, mutta hänen impressionismivaikutteisia merkittävämpiä töitään oli esillä arvostetuissa gallerioissa ja niistä maksettiin yhä suurempia summia. Ainakaan hän ei olisi taloudellinen rasite.

»Olisihan minulla tietysti varaa mennä hotelliin tai aamiaismajoitukseen, jos sinusta niin on parempi», Ray sanoi aivan kuin olisi lukenut hänen ajatuksiaan.

Annie moksautti isäänsä leikkisästi käsivarteen. »Älä höpötä. Minähän sanoin, että voit asua luonani kunnes löydät sopivan talon.»

Anniin puhelin hälytti. Sen kilisevä soittoääni jäljitteli 60-luvun poliisiauton soittoakelloa. »Anteeksi, pakko vastata tähän», hän sanoi. »Työasia.»

Hän meni kadulle ja nosti puhelimen korvalleen. Soittaja oli Eastvalen poliisipiiriin aluekomentaja rikosylitarkastaja Catherine Gervaise, ja hänen äänensä kuulosti kireältä ja hätäiseltä. »Nyt tuli vakava tapaus. Ammuskelu häissä St Maryn kirkolla Fortfordin lähellä. Uhrien lukumäärä ei vielä tiedossa. Täällä on tilanne päällä, joten on parasta että menet sinne viipymättä. Yritä myös saada rikostarkastaja Banks kiinni. Hänen pitäisi jo olla palamassa Peterboroughista.»

Annie kuuli taustalta ääniä: huutoa, puhelinten pirinää, askelten töminää. »Selvä, pomo», hän sanoi mielessään vain yksi ajatus. Hänen ystävänsä ja kollegansa rikosylikonstaapeli Winsome Jackman oli ollut tänään menossa häihin St Maryn kirkkoon Fortfordiin.

Banks ilahtui huomattessaan, että hänellä oli kaksi menosuuntaan päin olevaa penkkiä käytössään, sillä kiireessä hörppäisty toinen viinilasillinen ja aikainen herätys olivat tehneet tepposet, päässä kihisi ja silmät uhkasivat painua väkisin kiinni. Hän oli edellisenä iltana koostanut tietokoneella soittoilistan ja ladannut sen iPodiin kotimatkaa varten. Hän nojautui penkin selkänojaa vasten, sovitti kuulokkeet korvilleen ja käpertyi omaan pieneen maailmaansa samalla kun katseli ohiviliseviä maisemia silmät puoliummessa.

Englannin sydänmaiden rehevä maaseutu oli näky, jossa silmä lepäsi. Vaikka oli joulukuu, sänkipellot ja kaukaisuudessa

kumpuilevat kukkulat kylpivät auringossa. Välistä juna kiiti kylän ohi, tai hän näki etäällä siron tapulin tai normannikirkon tanakan tornin, mäen päällä komean kartanon. Autojen tuulilasit välkähtelivät auringossa. Koiranomistajat ulkoiluttivat maaseutukujilla lemmikkejään.

Sitten oli erityisen viehättävä maisemaosuuksu, sarja ruohikkoisten kaistaleiden ja pienten metsiköiden erottamia lampia, joilta saattoi yleensä bongata vähintään kaksi tai kolme onkijaa istumasta hyvän matkan päässä toisistaan vavat käsissään, siimat kaukana tyvenessä vedessä. Se näky sai aina ajattelemaan, että hän halusi aloittaa kalastuksen. Siellä he kököttivät kuin buddhat, tyyminä ja mietiskelevinä, odottaen kalan nykäisyä, vavan notkahdusta, nirvanaa. Ehkä he miettivät maksamattomia laskuja – tai toimiston tytön tissejä – mutta he näyttivät aina niin yleisiin ajatuksiin vaipuneilta, yhtä luonnon kanssa. Niinä muutamina harvoina kertoina kun Banks oli käynyt kalassa, hän oli ikävystynyt kuollakseen eikä ollut saanut sintin sinttiä.

Junan kiitäessä lampien ohi Banks tajusi Andy Robertsin laulavan soittolistalla »Gliders and Parks» -kappaletta, jonka hän oli ladannut iPodiin, koska se muistutti päivästä jolloin hän oli tavannut Emilyn Hyde Parkissa ja Emily oli lopettanut heidän suhteensa. Mielleyhtymä ei johtunut niinkään sanoista kuin kappaleen tunnelmasta. Sen jälkeen tuli Judy Collinsin »First Boy I Loved», ja sitten Roy Harperin »I'll See You Again». Banks tiesi syyllistyvänsä ällöttävään sentimentaalisuuteen, nostalgiaa puhumattakaan, mutta hän ei välittänyt. Tämä oli *hänen* kuolemansa, *hänen* surunsa, ja hän sai itkeä jos halusi.

Mutta ei hän itkenyt.

Muistot Emilystä eivät virranneet vaivattomasti Banksin mielessä, joskin hän saattoi nähdä Emilyn edessään: ylähuulen pienen arven, joka oli tullut hänen pudottuaan pikkutyttönä kolmipyräisen selästä, ja miten se vääntyi hymyn mukana, hänen kuulaan ihonsa, olkapäille laineina ryöppyävät pitkät, vaaleat hiuksensa.

Banks oli sanonut usein Emilylle, että tämä muistutti Julie Christietä *Tohtori Živagossa*, ja oli totta että Emilyssä oli ollut jotain loistavaa, aivan kuin valo olisi aina korostanut hänen silmiään ja huuliaan. Emily ei ollut kuitenkaan mikään eteerinen olento, vaan maanläheinen, impulsiivinen, jopa karkea. Emily oli nauranut paljon, Banks muisteli, mutta vakavuuttakin hänestä oli löytynyt. Hänessä oli ollut myös murjottava, oikukas puoli. Välillä Emilyyn oli ollut lähes mahdoton saada yhteyttä, hän oli vain jöröttänyt omissa oloissaan arvoituksellisenä kuin sfinksi, varsinkin heidän suhteensa loppuajoina.

He olivat kuunnelleet *Ziggy Stardustia* levyn ilmestyttyä, ja »Starman» oli alusta asti ollut yksi Emilyn suosikkikappaleista. Banksin ällistykseksi Emily oli pitänyt siitä yhä niin paljon, että oli halunnut sen soitettavan hautajaisissaan. Hän ei ollut kuitenkaan tiennyt juuri mitään Emilyn myöhemmistä vaiheista. Ei edes sitä, että Emily oli työskennellyt Lääkärit ilman rajoja -järjestössä. Jos Dave ei olisi lähettänyt paikallislehdestä leikkaamaansa kuolin-ilmoitusta, hän ei olisi edes tiennyt Emilyn poismenosta. Kun ystäviä ja rakastettuja alkaa kuolla, se saa tuntemaan, että itse on välttänyt täpärästi treffit viikatemiehen kanssa, mutta vain toistaiseksi. Mikä on tietysti totta. Niitä odotellessa mieltä kalvaa yhdenlainen versio eloonjääneen syyllisyydestä.

Löytäisivätköhän Emilyn lapset jotain häneen liittyvää kun tyhjentäisivät äitinsä talon, Banks huomasi miettivänsä. Ehkä vanhoja valokuva-albumeja tai heille merkityksetöntä sentimentaalista pikkukrääsää? Keikkajulisteita? Pääsylippujen kantoja? Rakkauskirjeitä? Postikortteja? Tiibetiläisen rannekorun jonka Banks oli antanut hänelle syntymäpäivälahjaksi? Hopeasormuksen?

Juna pysähtyi Newarkissa ja sen jälkeen Doncasterissa. Kun tarjoilukärri kolisteli kohdalle, Banks havahtui, osti kahvin ja suklaakeksin ja laski ne viereisen tyhjän penkin puoleiselle tarjottimelle.

Matka Doncasterista Yorkiin kului aina odotettua nopeammin, ja pian Yorkin jälkeen oltiinkin jo Northallertonissa. Hänen

poistumisasemallaan. Hän sammutti iPodin kesken George Harrisonin »All Things Must Pass» -kappaleen ja pani laitteen salkkuunsa englantilaisen runouden antologian viereen, jota ei ollut avannut muutamaa päivää. John Keatsin »Oodi kreikkalaiselle uurnalle» oli viimeinen hänen lukemansa runo, ja hän oli pitänyt siitä kovasti.

Banks oli sammuttanut kännykkänsä ennen siunaustilaisuutta ja unohtanut avata sen uudestaan. Hän korjasi asian valmistautessaan poistumaan junasta. Vietävän kapistus oli niin täynnä kiireellisiä viestejä, että se melkein räjähti käsiin. Hänen poissaollessaan oli tapahtunut jotain todella vakavaa. Käyttäen puhelinta yhdellä kädellä ja kantaen salkkua toisella hän kulki pitkin asemalaituria ja kuunteli rikoskomisario Annie Cabbotin ensimmäisen viestin.

2

Kun Banks saapui Fortfordiin, koko kylä kuhisi poliiseja ja asukkaat olivat saaneet vahvan kehotuksen pysyä kotona. Vaan eivät-hän he tietenkään totelleet, ja yhteisöpoliiseilla oli täysi työ pitää kaikki uteliaat sulkunauhojen takana kylän viheralueen eteläreunalla.

Annie oli kertonut, että Terry Gilchristilta kello 13.03 tulleen hätäpuhelun jälkeen tilannekeskuspäivystäjä oli konsultoinut keskuksen yleisjohtajana toiminutta komisariota, joka oli kieltänyt aseistamattomilta poliiseilta ja pelastuslaitoksen henkilöstöltä pääsyn tapahtumapaikalle kunnes aseistettu erikoisjoukko olisi tutkinut sen ja antanut luvan, vaikka Terry Gilchrist oli jo sanonut nähneensä ampujan poistuvan kukkulalta.

Aseistetusta tukiyksiköstä oli lähetetty paikalle kolme lähintä valmiusautoa, joiden miehistöt olivat juuri saaneet tarkastettua kirkkoa ympäröivän alueen puolisen kilometriä etelään itse kylästä. Poliisit olivat sen jälkeen eristäneet rikospaikan ja merkinneet sallitut kulkutiet, jotta tutkijat saisivat tehdä rauhassa työtään ja hoitohenkilöstö tulla huolehtimaan haavoittuneista. Vieläkään ei ollut täysin selvää, mitä kirkolla oli tapahtunut ja moniko oli vahingoittunut.

Banks tunnistautui näyttämällä virkamerkkinsä toisella tarkastuspisteellä noin sadan metrin päässä kirkosta, kirjoitti nimensä poliisin lokikirjaan ja otti muutaman juoksuaskeleen

»Robinson on voimahahmo, jota rikoskirjallisuuden kentällä ei voi sivuuttaa.»

– **Publishers Weekly**

Karmea veriteko viehättävän maalaiskirkon pihalla keskeyttää häät. Kukkulan laella vain häivähtää musta-pukuinen hahmo, ja alkaa kiivas ihmisjahti.

Alusta asti rikostarkastaja Alan Banks aavistelee, että tapauksessa on jotain outoa. Samalla kun hän joutuu kohtaamaan omaan nuoruudenrakkauteensa liittyvän surun, hän miettii kuumeisesti, mihin »verihäiden» motiivi voisi liittyä. Näyttämölle astuvan hurmaavan profiloijan kanssa mietitään, saiko murhaaja jo tarpeekseen vai vieläkö jotakuta – ja ketä? – uhkaa vaara. Miten kävisikään, ellei tiimin nuorimmalla poliisilla Geraldine Mastersonilla olisi tuntosarvet pystyssä.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-45541-8